

Quản lý tổ chức hoạt động vui chơi cho trẻ mẫu giáo 5 - 6 tuổi ở các trường mầm non huyện Hương Sơn, tỉnh Hà Tĩnh

Nguyễn Thị Anh Thơ*

* Phòng Giáo dục và Đào tạo, huyện Hương Sơn, tỉnh Hà Tĩnh

Received: 12/10/2023; Accepted: 18/10/2023; Published: 27/10/2023.

Abstract: Based on analysis of the current situation, the article proposes recommendations to improve the management efficiency of organizing play activities for preschool children 5-6 years old in schools in Huong Son district, Ha Tinh province.

Keywords: Management, organizing play activities, preschool, Huong Son district, Ha Tinh province.

1. Đặt vấn đề

Đối với trẻ mầm non (TMG), vui chơi (VC) được xem là hoạt động chủ đạo. Trẻ lớn lên nhờ sự VC. Thông qua hoạt động vui chơi (HĐVC), trẻ không chỉ khám phá thế giới xung quanh đầy mới lạ, mà còn được trải nghiệm những thử thách thú vị; thấu hiểu, cân bằng thế giới nội tâm, cảm xúc và rèn luyện kỹ năng của mình. Hiện nay, các trường mầm non (TMN) ở huyện Hương Sơn, tỉnh Hà Tĩnh đang thực hiện đổi mới theo hình thức hoạt động theo chủ đề, chủ điểm và nội dung lẫn hình thức tổ chức HĐVC cho TMG. Cho nên, việc đề xuất các khuyến nghị nhằm nâng cao hiệu quả quản lý việc tổ chức HĐVC cho TMN 5-6 tuổi ở các TMN trên địa bàn huyện là rất cần thiết.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Tổ chức HĐVC cho TMG 5-6 tuổi ở các TMN

2.1.1. Khái niệm

“Chơi là một hoạt động tự lập của trẻ, chơi không nhằm tạo ra sản phẩm (kết quả vật chất) mà chủ yếu thỏa mãn nhu cầu được chơi của trẻ (kết quả tinh thần), được bắt chước làm người lớn của trẻ. Chơi của trẻ không phải là thật mà là giả vờ nhưng sự giả vờ ấy lại mang tính chân thực” [1, tr.147].

Trẻ từ 5 - 6 tuổi thuộc nhóm TMG lớn là công dân Việt Nam từ 5 – 6 tuổi, có những đặc điểm tâm lý riêng bao gồm: hoàn thiện các cấu trúc tâm lý người và tiến vào bước ngoặt 6 tuổi. Tổ chức HĐVC cho TMG chính là hoạt động được GV tổ chức, hướng dẫn nhằm giúp TMG thỏa mãn các nhu cầu VC và nhận thức, đồng thời nhằm giáo dục và phát triển nhân cách toàn diện cho trẻ.

Như vậy có thể thấy, tổ chức HĐVC cho TMG chính là quá trình giúp trẻ xác định các dạng trò chơi, quy trình và luật của HĐVC. Việc tổ chức các HĐVC sẽ giúp TMG thỏa mãn nhu cầu chơi, hình thành các

kỹ năng cơ bản, cũng như việc liên hệ với cuộc sống của người lớn. Hoạt động này còn hướng đến giúp trẻ tự mình tổ chức được các HĐVC cho bản thân và bạn bè.

2.1.2. Đặc điểm HĐVC của TMG 5-6 tuổi

Chơi là hoạt động yêu thích, là hoạt động chủ đạo của TMG, có hình thức cụ thể là trò chơi. Trò chơi của trẻ đa dạng về nội dung và cách thức chơi. HĐVC của trẻ với những đặc trưng vốn có làm nên một phần không thể thiếu trong cuộc sống của trẻ. HĐVC của TMG 5-6 tuổi **có đặc điểm chủ yếu sau:** Chơi là thiên hướng tự nhiên, là nhu cầu của trẻ; Chơi là tự nguyện; Chơi là thú vị, dù bất đồng có thể xảy ra trong quá trình chơi; Chơi là tượng trưng, cho phép trẻ sử dụng trí tưởng tượng, sáng tạo của mình; Chơi có ý nghĩa với người chơi - nhưng không phải luôn luôn có ý nghĩa với người khác.

2.1.3. Vai trò của HĐVC đối với sự phát triển nhân cách của TMG 5-6 tuổi

HĐVC có vai trò rất quan trọng, giúp trẻ phát triển toàn diện các lĩnh vực, cụ thể:

*Đối với sự phát triển nhận thức: Để thỏa mãn nhu cầu chơi, trẻ không những vận dụng những hiểu biết đã có mà trong quá trình chơi hấp dẫn, sự hứng thú và tính chủ thể hoạt động thúc đẩy trẻ chiếm lĩnh tri thức mới. Điều này ảnh hưởng tích cực đến nhu cầu nhận thức của trẻ. HĐVC góp phần củng cố, chính xác hóa, cụ thể hóa, làm phong phú vốn hiểu biết của trẻ về thế giới xung quanh.

*Đối với sự phát triển tình cảm - kỹ năng xã hội: VC giúp trẻ hiểu về con người vì khi chơi, trẻ học cách nhường nhịn, lần lượt đến phiên của mình và học chia sẻ. Trẻ sẽ hành động theo cảm nhận, lắng nghe, nói chuyện với bạn bè và tuân thủ theo luật chơi đề ra. Mặt khác, thông qua trò chơi, trẻ biết đối xử

nhẹ nhàng, yêu thương, che chở các em nhỏ hơn, biết chăm sóc, lo lắng cho người thân khi người thân bị ốm đau,... Có thể nói rằng vui chơi là mắt xích nối liền trẻ với các quy tắc đạo đức, giúp quá trình hình thành các phẩm chất đạo đức diễn ra dễ dàng, tự nhiên và bền vững hơn.

***Đối với sự phát triển thẩm mỹ:** Thông qua các HĐVC, trẻ cảm nhận được cái đẹp ở màu sắc, hình dạng, kích thước của đồ vật, đồ chơi, cảm nhận được cái đẹp trong hành vi, cách ứng xử, lời nói khi trẻ thực hiện vai chơi. Ngoài ra, trẻ còn có cơ hội, điều kiện để tạo ra cái đẹp thông qua các trò chơi và tạo ra những sản phẩm qua tranh vẽ, lắp ghép, xây dựng.

***Đối với sự phát triển thể chất:** HĐVC mang lại niềm vui, giúp trẻ phát triển thể lực và tinh thần khỏe mạnh, dẻo dai, bền bỉ và sáng khoái. Các trò chơi vận động phù hợp giúp trẻ đẩy mạnh trao đổi chất, tăng cường hô hấp và tuần hoàn máu, từ đó phát triển thể chất và hoàn thiện các vận động cơ bản; trẻ ăn, ngủ tốt hơn.

***Đối với sự phát triển ngôn ngữ:** Đối với trẻ 5-6 tuổi, ngôn ngữ vừa thú vị, hấp dẫn lại vừa là thứ gì đó rất trừu tượng, dễ tạo nên “rào cản”. Các trò chơi sẽ giúp trẻ lần lượt học cách phát âm, làm giàu vốn từ vựng và rèn luyện ngôn ngữ mạch lạc. Trò chơi luôn có khả năng tác động mạnh mẽ đến sự phát triển ngôn ngữ của trẻ. Thông qua việc VC với bạn bè, trao đổi với nhau về luật chơi, cách chơi và cách ứng xử với nhau trong khi chơi, trẻ cũng hoàn thiện dần ngôn ngữ tương tác. Việc học ngôn ngữ qua trò chơi đối với trẻ trở nên dễ dàng, lí thú hơn nhiều bởi các con không hề cảm thấy áp lực, căng thẳng.

2.2. Quản lý việc tổ chức HĐVC cho TMG 5 - 6 tuổi ở các TMN

Quản lý tổ chức HĐVC cho TMG 5 - 6 tuổi chính là quá trình chủ thể quản lý tiến hành các hoạt động quản lý như việc lên kế hoạch; tổ chức chỉ đạo thực hiện kế hoạch; lựa chọn các nội dung, hình thức, tổ chức tập huấn, bồi dưỡng; đảm bảo các điều kiện phục vụ cho việc tổ chức các HĐVC cho TMG 5-6 tuổi ở các TMN.

***Quản lý việc lập kế hoạch:** Quản lý việc lập kế hoạch tổ chức HĐVC cho trẻ phải được xây dựng trên cơ sở mục tiêu, nội dung, chương trình phù hợp với mục tiêu của GDMN, phù hợp với điều kiện cụ thể của các TMN và đặc điểm của trẻ, tập trung vào các nội dung sau:

- Thiết lập các mục tiêu cụ thể cho từng HĐVC, phù hợp với từng đối tượng trẻ.
- Xây dựng kế hoạch tổ chức HĐVC dựa trên việc

căn cứ vào nội dung, hình thức, các điều kiện và đối tượng trẻ.

- Chú trọng công tác đầu tư về cơ sở vật chất (CSVC), các trang thiết bị, đồ dùng, đồ chơi phục vụ cho việc tổ chức các HĐVC cho trẻ.

- Xây dựng được một thời gian biểu, lịch trình tổ chức các HĐVC phù hợp với thời gian, không gian, điều kiện thời tiết....

- Lên kế hoạch thực hiện việc theo dõi, giám sát, kiểm tra việc tổ chức HĐVC của GV trong nhà trường.

***Quản lý việc tổ chức và chỉ đạo HĐVC cho trẻ:** Quản lý việc tổ chức và chỉ đạo là quá trình chủ thể quản lý tác động đến đội ngũ GV, để thực hiện hành động xác lập quyền chỉ huy, quản lý của bản thân, từ đó huy động, điều hành để thực hiện có hiệu quả công việc đề ra. Thông qua quá trình này, nhà quản lý xác định được những yếu tố thuận lợi, khó khăn mà GV gặp phải trong quá trình tổ chức các HĐVC cho trẻ tham gia.

***Quản lý việc kiểm tra, đánh giá HĐVC cho trẻ:** Kiểm tra, đánh giá được thực hiện nhằm đánh giá hiệu quả và kiểm soát và điều chỉnh những sai sót (nếu có) trong quá trình thực hiện, bao gồm: Kiểm tra, đánh giá công tác xây dựng kế hoạch hoạt động; Kiểm tra, đánh giá việc tổ chức hoạt động; Kiểm tra, đánh giá công tác chỉ đạo thực hiện hoạt động; Kiểm tra, đánh giá kết quả hoạt động; Sử dụng kết quả đánh giá để điều chỉnh việc HĐVC cho trẻ.

2.3. Đánh giá chung về thực trạng quản lý việc tổ chức HĐVC cho TMG 5-6 tuổi ở các TMN huyện Hương Sơn, tỉnh Hà Tĩnh

Hương Sơn là huyện trung du miền núi nằm về phía Tây Bắc của tỉnh Hà Tĩnh. Mặc dù là địa bàn miền núi biên giới nhưng giáo dục và đào tạo (GD&ĐT) của huyện từ năm học 2015 - 2016 đến nay luôn trong nhóm đầu của tỉnh Hà Tĩnh.

Năm học 2022 – 2023, toàn huyện có 28 cơ sở GDMN: 25 TMN công lập và 03 nhóm trẻ, lớp MG độc lập tư thực. Số điểm trường: 45. Số nhóm, lớp: 239 nhóm, lớp (04 nhóm trẻ, 235 lớp MG); có 5962 cháu (77 cháu nhà trẻ, 5885 cháu MG). Trên cơ sở kết quả khảo sát bằng các phiếu lấy ý kiến 18 CBQL (hiệu trưởng và phó hiệu trưởng) và 103 GV các TTH trên địa bàn huyện Hương Sơn, tỉnh Hà Tĩnh, chúng tôi rút ra những ưu điểm, hạn chế về thực trạng quản lý HĐVC cho TMG 5-6 tuổi ở các TMN trên địa bàn huyện như sau:

2.3.1. Ưu điểm

- CBQL, GV, phụ huynh và các tổ chức đoàn thể luôn quan tâm, ủng hộ việc tổ chức HĐVC cho trẻ

MG ở các TMN trên địa bàn huyện. CBQL luôn sát sao trong công tác chỉ đạo, theo dõi và giám sát các HĐVC cho TMG 5-6 tuổi. Đội ngũ GV luôn tràn đầy nhiệt huyết, tận tâm, tích cực học hỏi để nâng cao trình độ chuyên môn.

- Công tác tập huấn, bồi dưỡng HĐVC cho TMG luôn được các trường coi trọng. Các điều kiện về CSVC thường xuyên được bổ sung mua sắm.

- Đáng chú ý là công tác phối kết hợp giữa các tổ chức trong và ngoài nhà trường luôn phát huy được hiệu quả trong việc kêu gọi sự quan tâm đóng góp về vật chất và tinh thần của các tổ chức xã hội vào công tác giáo dục trẻ.

2.3.2. Hạn chế

- Nhận thức của CBQL và GV ở một số trường không đồng đều, việc xây dựng kế hoạch tổ chức HĐVC cho trẻ còn gặp nhiều khó khăn.

- Một số TMN chủ yếu tập trung cho nội dung nuôi dưỡng, chăm sóc mà chưa chú ý nhiều đến việc tổ chức các HĐVC cho trẻ.

- Vẫn còn một số GV gặp khó khăn trong việc tổ chức các HĐVC cho trẻ vì thiếu kỹ năng; một số TMN còn thiếu thôn về CSVC, điều kiện sân bãi...

2.3.3. Nguyên nhân

- Công tác chỉ đạo của CBQL một số trường chưa kịp thời, thiếu lộ trình thực hiện, việc kiểm tra, đánh giá còn nặng về hình thức, chiếu lệ qua loa, nên chưa phát huy hết được năng lực tổ chức HĐVC của đội ngũ GV.

- Một số CBQL vẫn còn tồn tại quan điểm HĐVC chỉ là hoạt động phụ khi trẻ ở TMN.

- Một bộ phận GV vẫn chưa được trang bị về kỹ năng tổ chức HĐVC nên gặp rất nhiều khó khăn khi tiến hành hoạt động này, từ đó dẫn đến tình trạng ngại tổ chức hoặc tổ chức qua loa chiếu lệ.

- Nguồn kinh phí đầu tư cho việc xây dựng CSVC và mua sắm các trang thiết bị và đồ dùng, đồ chơi phục vụ cho HĐVC còn hạn chế.

2.4. Một số khuyến nghị nhằm nâng cao hiệu quả quản lý việc tổ chức HĐVC cho TMG 5-6 tuổi ở các TMN huyện Hương Sơn, tỉnh Hà Tĩnh

2.4.1. Đối với Phòng GD&ĐT huyện Hương Sơn, tỉnh Hà Tĩnh

- Quan tâm và giúp đỡ, tạo cơ chế và điều kiện cho CBQL và GV ở các TMN được thăm quan, học hỏi để nâng cao nhận thức và kỹ năng tổ chức HĐVC cho TMG.

- Hàng năm, triển khai các hoạt động tập huấn và bồi dưỡng cho đội ngũ CBQL về chuyên môn nghiệp vụ liên quan đến quản lý việc tổ chức các HĐVC của

GV, đồng thời tập huấn và bồi dưỡng trực tiếp cho đội ngũ GV về kỹ năng tổ chức các HĐVC cho trẻ.

- Đẩy mạnh hoạt động đầu tư về CSVC, trang thiết bị cho các TMN, để các trường nâng cao hiệu quả tổ chức các HĐVC cho trẻ.

2.4.2. Đối với CBQL

- Tạo điều kiện GV được học tập, nâng cao trình độ về chuyên môn nghiệp vụ, đặc biệt là các kỹ năng tổ chức HĐVC cho trẻ; khuyến khích động viên, tạo điều kiện để GV sáng tạo các dạng trò chơi mới cho trẻ.

- Chủ động trong việc phối kết hợp với các tổ chức đoàn thể trong và ngoài nhà trường tham gia vào việc tổ chức các HĐVC cho trẻ.

- Kêu gọi sự đóng góp của các tổ chức đoàn thể để đầu tư mua sắm trang thiết bị, đồ dùng, đồ chơi phục vụ cho việc tổ chức các HĐVC cho trẻ.

2.4.3. Đối với GV

- Mỗi GV phải tích cực học hỏi để nâng cao trình độ chuyên môn, đặc biệt là kỹ năng tổ chức HĐVC cho trẻ thông qua việc tham gia các khóa tập huấn, bồi dưỡng và tự học, tự bồi dưỡng.

- GV cần tin tưởng vào khả năng của HS và tạo cơ hội để các em phát huy khả năng tư duy, chủ động trong hoạt động thay vì được hướng dẫn chi tiết, dẫn dắt cụ thể và giải thích cặn kẽ, đặc biệt phải tạo ra ở trẻ hứng thú được tham gia chơi, được trải nghiệm những khoảnh khắc hồi hộp, ngạc nhiên, phấn khích hay vui sướng khi mình vượt qua các thử thách.

3. Kết luận

“Học và Chơi như hai cánh bướm – Cánh này không thể tồn tại nếu thiếu cánh kia.” (Carla Rinaldi, President of Reggio Children). Trong đó, vui chơi là hoạt động chủ đạo của TMG và trò chơi chính là công cụ, là phương tiện giáo dục toàn diện, có tác dụng tạo nên những biến đổi về chất trong tâm lý, hành vi của trẻ. Chính vì vậy, để việc tổ chức HĐVC cho TMG 5-6 tuổi ở các TMN đạt hiệu quả cao, CBQL tiếp tục phát huy vai trò, trách nhiệm của mình trong việc xây dựng kế hoạch tổ chức, quản lý và đánh giá nghiêm túc, toàn diện HĐVC cho trẻ theo mục tiêu đã đề ra.

Tài liệu tham khảo

1. Nguyễn Thị Hòa (2013), *Giáo trình Giáo dục học mầm non*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.

2. Trần Thị Kim Yến (2019), *Giáo dục kỹ năng hoạt động nhóm cho trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động VC ở TMN*, *Tạp chí Giáo dục*, Số 459 (Kì 1 - 8/2019), tr 22-26.

3. Trần Thị Thủy Thương Ngọc (2021), *Trò chơi - phương tiện giáo dục toàn diện chuẩn bị cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi vào lớp một*, *Tạp chí Khoa học Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế*, Số 2(58), tr.207-2015.